

Υπάρχουν στην Παλαιά Διαθήκη ορισμένα πράγματα, ορισμένα γεγονότα ή ορισμένα πρόσωπα, τα οποία συμβολίζουν, προεικονίζουν, προφητεύουν αν θέλετε χωρίς να μιλούν, αντίστοιχα γεγονότα, πρόσωπα ή πράγματα της Κ.Δ.

Έτσι η κιβωτός του Νώε, στην οποία μπήκαν όσοι ευσεβείς είχαν μείνει την εποχή εκείνη και σώθηκαν από τον κατακλυσμό, προεικονίζει την Εκκλησία, η οποία σώζει όσους βρίσκονται υπό την στέγη της από τον κατακλυσμό της αμαρτίας.

Η θυσία του Ισαάκ από τον Αβραάμ προεικονίζει την θυσία του Χριστού.

Ο Ιωσήφ προεικονίζει τον ίδιο τον Χριστό, διότι όπως αυτός φθονήθηκε από τους αδελφούς του και κινδύνευσε να πεθάνει και πουλήθηκε, έτσι και ο Χριστός μας φθονήθηκε από τους ομοεθνείς του και πουλήθηκε από τον μαθητή του και πετάχτηκε νεκρός στον σκοτεινό τάφο.

Βλέπουμε λοιπόν, ότι ένα πράγμα, η κιβωτός· ένα γεγονός, η θυσία του Ισαάκ· και ένα πρόσωπο, ο Ιωσήφ· να προεικονίζουν αντίστοιχα την Εκκλησία, τη θυσία του Χριστού και το πρόσωπο του Χριστού. Αυτά τα γεγονότα, πρόσωπα ή πράγματα, στην γλώσσα της θεολογίας ονομάζονται τύποι. Είναι δε άξιο παρατηρήσεως, το ότι οι τύποι στην Παλαιά Διαθήκη εμφανίζονται όπου εμφανίζεται μεγάλη πίστη, όπως η πίστη του Νώε, του Αβραάμ και του Ιωσήφ.

Μεταξύ των τύπων αυτών της Παλαιά Διαθήκη, υπάρχουν πάρα πολλοί οι οποίοι θεωρήθηκαν, από τους πρώτους χρόνους ακόμη του Χριστιανισμού, ότι αναφέρονται στην Θεοτόκο Παρθένο Μαρία. Πλήθος από τους τύπους αυτούς της Παλαιάς Διαθήκης περιέχει η υμνολογία της Εκκλησίας μας και μάλιστα ο Ακάθιστος Ύμνος. Έτσι η Παναγία καλείται

θρόνος πύρινος, θερμόν ιλαστήριον, πύλη ἢν ο λόγος διώδευσε μόνος, στάμνος μάννα φέρουσα, κλίμαξ γήθεν πάντας ανυψώσασα, πυρίμορφον ὄχημα του λόγου κ.ο.κ.

Ας δούμε έναν από αυτούς τους τύπους που αναφέρονται στην Παναγία μας. Τον τύπο που ψάλλουμε στην 6η ωδή του κανόνος του Ακάθιστου Ὑμνου. Λέγει εκεί·

Εκ σου η δρόσος απέσταξε

φλογμόν πολυθεΐας η λύσσασα

ὄθεν βοώμεν σοι, χαίρε ο πόκος ο ένδροσος

ον Γεδεών Παρθένε προεθεάσατο.

Τι είναι αυτός ο πόκος; Ποιος ήταν ο Γεδεών; Και τι συμβολίζει αυτή η παρομοίωση της Θεοτόκου με πόκο; Για να καταλάβουμε αυτά πρέπει να πάμε στην Π.Δ στο βιβλίο των Κριτών όπως ονομάζεται.

Το βιβλίο των Κριτών βρίσκεται μετά το βιβλίο του Ιησού του Ναυή και περιέχει την ιστορία του Ισραήλ από τις μέρες του Ιησού του Ναυή μέχρι τον Σαμουήλ, ο οποίος έχρισε τους βασιλείς Σαούλ και Δαβίδ. Το διάστημα αυτό είναι περίπου 300 χρόνια και κατά το διάστημα αυτό οι Ισραηλίτες ήταν βασικά ακυβέρνητοι. Δεν υπήρχε βασιλιάς, δεν υπήρχε βουλή, δεν υπήρχε καμία πολιτειακή οργάνωση. Απλώς ο καθένας έκανε το ορθό μόνος του. «Ανήρ το ευθές ενώπιον αυτού εποίει» μας λέει ο τελευταίος στίχος του βιβλίου. Μολονότι όμως δεν υπήρχε κυβέρνηση κατά την περίοδο αυτή, εχθροί πολλοί και επικίνδυνοι περικύκλωναν τον λαό του Ισραήλ και πολλές φορές τον υποδούλωναν, τον καταπίεζαν και τον φορολογούσαν. Και αυτό το επέτρεπε ο Θεός όταν οι Ισραηλίτες τον ξεχνούσαν και έπαυαν να ζουν σύμφωνα με τον νόμο του. Μόλις όμως μετανοούσαν ο Θεός έστελνε διάφορους άνδρες, τους λεγόμενους Κριτές, οι οποίοι ελευθέρωναν τον λαό του Ισραήλ και στη συνέχεια τον κυβερνούσαν για λίγο. Έτσι η αμαρτία του λαού σήμαινε εθνική δουλεία και η μετάνοια απελευθέρωση. Και το ακέφαλο αυτό κράτος είχε στην πραγματικότητα την ισχυρότερη κεφαλή, τον Κύριο.

* * *

Ο Γεδεών που αναφέραμε υπήρξε ένας από αυτούς που έστειλε ο Θεός. Οι Ισραηλίτες στην εποχή του «εποίησαν το πονηρόν ενώπιον του Κυρίου». Γι' αυτό ο Θεός τους παρέδωσε για επτά ολόκληρα χρόνια στους Μαδιανίτες, έναν αραβικό λαό. Η κατοχή των Μαδιανιτών υπήρξε τόσο σκληρή και η ζωή των Ισραηλιτών τόσο αφόρητη, που παράτησαν τα σπίτια τους και κατέφυγαν σε σπήλαια, σε τρύπες και σε απόκρημνα βράχια της υπαίθρου. Εκεί ζούσαν σαν ασκητές. Οι Μαδιανίτες σαν ακρίδες, λέγει η Γραφή, έτρωγαν τα γεννήματα τους, σκότωναν τα ζώα τους, κατέστρεφαν τη βλάστηση με τα δικά τους ποίμνια. Οι Ισραηλίτες οδηγούνταν προς γενοκτονία.

Τότε, υπό την πίεση των συμφορών και των δεινών, οι Ισραηλίτες μετανόησαν, έκλαυσαν πικρά, θυμήθηκαν τον Θεό. Έτσι συμβαίνει πάντοτε· όταν καλοπερνάμε, όταν ευημερούμε, ξεχνάμε τον Θεό. Και αντί να τον δοξολογούμε εμείς το ρίχνουμε, στη διασκέδαση, στη καλοπέραση, στη χλιδή, στην σπατάλη, στην αμαρτία. Και επιτρέπει ο Θεός θλίψεις και βάσανα για να μας συνεφέρει. Μετανόησαν, λοιπόν, οι Ισραηλίτες και άρχισαν να κραυγάζουν να τους δώσει αρχηγό να ελευθερωθούν. Πράγματι ο Κύριος τους άκουσε και διάλεξε τον Γεδεών για να τους ελευθερώσει. Στέλνει, λοιπόν, άγγελο και τον καλεί. Ο πατέρας του Γεδεών ήταν εξωμότης ιερέας του Βάαλ. Κι όμως ο Γεδεών είναι πιστός. Υπακούει στη διαταγή του Θεού. Προσφέρει θυσία αμέσως μετά την κλήση του και καταστρέφει το θυσιαστήριο του ξένου Θεού, του Βάαλ, και οικοδομεί θυσιαστήριο του αληθινού Θεού. Πλην όμως διστάζει να αναλάβει την ηγεσία του αγώνα εναντίων των Μαδιανιτών. Ξέρει ότι οι εχθροί είναι πολλοί και εμπειροπόλεμοι. Εάν η επανάσταση αποτύχει, είναι σίγουρο ότι όλο το Ισραήλ θα σφαχτεί και θα εκλείψει οριστικώς από προσώπου γης.

Διστάζει, λοιπόν, να αναλάβει τέτοιο εγχείρημα· θέλει εγγυήσεις, θέλει σημείο από τον Θεό και γι' αυτό του λέει· «Εάν Θεέ μου πήρες την απόφαση να σώσεις το Ισραήλ με την ηγεσία μου, αυτό θα φανεί από το εξής. Εγώ θα τοποθετήσω έναν πόκο (ακατέργαστο μαλλί) στο αλώνι. Εάν συμβεί, ώστε η νυκτερινή δροσιά να πέσει μόνο πάνω στο μαλλί ενώ ολόγυρα η γη θα είναι ξηρή, θα πιστεύσω ότι θα σώσεις με εμένα το Ισραήλ». Έτσι κι έγινε. Το πρωί της επομένης σηκώθηκε ο Γεδεών, πίεσε το μαλλί και έσταξε δρόσος εξ αυτού, ώστε γέμισε μία λεκάνη ύδατος ενώ γύρω η περιοχή ήταν ξηρή. Το θαύμα αυτό με απαίτηση του Γεδεών επαναλήφθηκε από τον Θεό αντίστροφα. Το διπλό αυτό θαύμα έπεισε τον Γεδεών να αναλάβει την αρχηγία και νίκησε.

* * *

Ο πόκος του Γεδεών θεωρήθηκε από τους ερμηνευτές της εκκλησίας μας ως τύπος της Παναγίας. Ο πόκος συμβολίζει την Παναγία και η δρόσος τον Λόγο του Θεού. Λευκό είναι το έριο του πόκου, καθαρά και αγνή η παρθένος της Ναζαρέτ. Αθόρυβα έπεσε η δρόσος στον πόκο, αθόρυβα ήλθε και ο Υιός του ανθρώπου. Κανένας δεν το κατάλαβε. Όλη η χώρα βράχηκε και ο πόκος έμεινε στεγνός. Όλες οι μητέρες έχασαν την παρθενία τους, αλλά η μήτηρ του Κυρίου έμεινε παρθένος. Όλη η χώρα έμεινε ξηρή αλλά ο πόκος βράχηκε. Όλες οι παρθένες υπήρξαν άτεκνες αλλά η Παναγία Μαρία γέννησε τον Κύριο.

Γι' αυτό και ο υμνωδός του Ακάθιστου Ύμνου λέγει στην Παναγία· «Χαίρε ο πόκος ο ένδροσος ον Γεδεών Παρθένε προεθεάσατο», δηλαδή, χαίρε Παρθένε που μέσα στην ξηρασία της γης σε επισκέφθηκε η δρόσος, η θεία χάρη και σε χαρίτωσε.

* * *

Ξηρασία υπάρχει και σήμερα. Ξερός είναι ο σημερινός κόσμος. Ξερός από ιδέες, από αισθήματα, από αγάπη. Τον καίει ο λίβας της αμαρτίας και τον δέρνει η απιστία και το μεταφυσικό κενό. Οι ψυχαγωγίες του και αυτές είναι ξηρές. Η ζωή δεν έχει νόημα και χαρά. Σ' αυτόν τον κόσμο ζούμε και εμείς. Φλογιζόμαστε από την αμαρτία και υποφέρουμε πολλά δεινά. Ζητούμε παρηγοριά στις θλίψεις μας και ανακούφιση στους πόνους μας. Ζητούμε δροσιά και ανάψυξη. Αυτή η δροσιά είναι ο θείος λόγος, ο Χριστός, η χάρη του, η οποία «ως δρόσος αερμών η καταβαίνουσα επί τα όρη Σιών» θα μας δροσίσει και θα μας αναψύξει.

Αλλά για να πάρουμε αυτή τη δρόσο πρέπει να γίνουμε καθαροί όπως το λευκό μαλλί. Πρέπει να απαλλαγούμε από τις κηλίδες της αμαρτίας και της φαυλότητας. Διότι «τοίς τα φαύλα πράσσουσι Θεός ουκ εμφανίζετε».

Επίσης στην Θεοτόκο, κατά δεύτερο λόγο, μπορούμε να καταφύγουμε για να βρούμε την δρόσο της παρηγοριάς και της ενισχύσεως. Διότι η Παναγία πρεσβεύει εις τον Υιόν της και «πολλά ισχύει δέησις μητρός προς ευμένειαν Δεσπότη».

Για να έχουν αποτελέσματα οι προσευχές μας, χρειάζεται εγκάρτερηση και επιμονή. Ο Γεδεών πήρε το μαλλί και το πίεσε, το στράγγιξε και πήρε τη δρόσο. Και εμείς να επιμένουμε, να πιέζουμε, να εκβιάζουμε τον Θεό, να μας δώσει το Θείο Έλεος. Μη ξεχνάμε την παραβολή του άδικου Κριτού (Λουκ. 18,1-8) «...οι βιασταί γαρ κληρονομήσουσι την βασιλεία των ουρανών».

ΜΕΛΕΤΙΟΣ ΑΠ. ΒΑΔΡΑΧΑΝΗΣ

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ